

Posudek vedoucí bakalářské práce:

Miloš DVORÁK, Vývoj a působnost místních národních výborů na příkladech MNV Dolní Bolíkov, Maříž a Vlastkovec v letech 1945 – 1964.

Filosofická fakulta Jihočeské university v Českých Budějovicích, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, České Budějovice 2007, 90 stran

Miloš Dvořák si pro svou bakalářskou práci vybral téma z nejnovejších dějin a zaměřil se na vývoj a působnost tří místních národních výborů v exponované oblasti česko-rakouského pohraničí, na území někdejšího soudního okresu Slavonice a okresního hejtmanství, resp. Okresního národního výboru Dačice. Materiál národních výborů sice patří mezi nejpočetnější fondy našich okresních archivů, archivnímu, příp. historickému zpracování ale mnohdy dosud uniká. Podobně tomu bylo i v tomto případě: protože příslušné fondy, uložené dnes v Státním okresním archivu v Jindřichově Hradci, zatím nebyly zpracovány, uspořádal je M. Dvořák – pod odborným archivním dohledem Mgr. Michaely Chládkové – během své archivní praxe a sestavil k nim archivní inventáře, které tvoří nedílnou součást (resp. přílohu) bakalářské práce (s. 66 – 90). Splňují přitom požadavky kladené na tento typ archivní pomůcky, takže již jejich zpracováním prokázal M. Dvořák svou odbornou způsobilost. (Připomínám, že se jedná o celkem 107 úředních knih, 5 podacích protokolů, 4 kartony spisového materiálu a jeden fascikl.) Uspořádaný materiál se mu pak stal východiskem celé práce. Její cíle přibližuje v první, úvodní kapitole (s. 7 – 9), kde rovněž podává základní informaci o literatuře k danému tématu.

Nezbytné pro zkoumání chodu a fungování jakékoli instituce je poznání právního rámce, v němž se odvíjela její činnost. Protože v případě místních národních výborů zatím neexistuje studie, která by se touto otázkou zabývala, nezbylo, než aby toto téma zpracoval M. Dvořák sám. S tímto úkolem se přes jeho nesnadnost i nemalý rozsah vyrovnal dle mého soudu úspěšně, přičemž přesáhl záběr své práce a na základě všech dostupných právních norem podal přehledný popis vývoje místních národních výborů v dlouhém časovém záběru let 1945 až 1990, tedy pro celou dobu jejich existence. Podařilo se mu také celkem zdařile převést nesnadný „právní jazyk“ do srozumitelné podoby a vytvořit tak v druhé kapitole předložené bakalářské práce poměrně rozsáhlou (a díky vnitřnímu strukturování textu i přehlednou) studii (s. 10 – 32), která může sloužit jako zdroj informací i pro další práce tohoto druhu.

Třetí kapitola práce M. Dvořáka je věnována diplomatickému a obsahovému rozboru písemné agendy sledovaných místních národních výborů (s. 33 – 49). Autor v ní podává

základní charakteristiku dochovaných písemností rozdělených do několika kategorií (knihy, spisový a účetní materiál), v rámci nichž pak sleduje jednotlivé typy dokumentů. Vzhledem k nevelkému rozsahu příslušných archivních fondů není tato kapitola příliš obsáhlá, přesto by bylo možno přivítat poněkud důkladnější popis, velice užitečné by také bylo zařazení obrazových ukázek popisovaných písemností, resp. jejich základních typů, které autor uvádí. Zřejmě jen nedopatřením se mezi spisy objevily domovní knihy a kniha členů MNV z Maříže (s. 39 – 40), na s. 42 autor opomněl uvést u popisovaných písemností odkaz na příslušné archivní fondy.

Poslední, čtvrtá kapitola (s. 45 – 54), se zaměřuje na samotný obsah dokumentů (přestože je částečně zmiňován i v předchozí kapitole) a zabývá se správním vývojem a zejména působností sledovaných místních národních výborů v letech 1945 až 1960 (pro Dolní Bolíkov), resp. 1964 (pro Maříž a Vlastkovec), kdy jejich samostatná existence skončila. Protože správní vývoj zkoumaných MNV byl vzhledem k délce jejich existence jednoduchý, je tato kapitola uvozena stručným výkladem o předcházejícím i následném správním (politickém a soudním) začlenění zkoumaných obcí. Výkladu o vlastní působnosti příslušných národních výborů je předřazena informace o národnostní a politické skladbě obyvatelstva v době před druhou světovou válkou, která je cenná pro pochopení dalšího vývoje. Následující text přináší velice zajímavé, i když spíše stručné informace o činnosti národních výborů i o souvisejícím dění ve sledovaných obcích, přičemž se snaží konfrontovat skutečnou praxi se zjištěnými právními normami. I když je namístě znovu připomenout, že agenda zkoumaných národních výborů nebyla příliš rozsáhlá, je možno přesto (nebo právě proto?) zalitovat, že autor nevěnoval těmto otázkám ještě důkladnější pozornost, příp. že se nepodařilo konfrontovat písemné prameny s výpověďmi pamětníků. Výsledný text však zcela splňuje zadání práce a podává základní přehled.

Svou práci zakončil M. Dvořák stručným závěrem a kromě obligátního seznamu použitých pramenů a literatury a seznamu zkratk (s. 56 – 59) ji doplnil jednak již zmíněnými inventáři zpracovaných archivních fondů, jednak zajímavou fotografickou přílohou (s. 61 – 65), zachycující kromě dvou přehledných map okresu Jindřichův Hradec (jehož součástí se nakonec zkoumané obce staly) také dnešní podobu sledovaných vesnic a především někdejších sídel příslušných místních národních výborů.

Jinak kvalitní stylistickou, jazykovou i formální podobu práce bohužel narušují spíše grafické prohřešky v podobě neustáleného psaní odkazů a závorek (zejména v první a třetí kapitole) či osamocených podnadpisů na konci stránky (s. 37, 39) a především nesjednocené (v první a druhé), resp. duplicitní (ve druhé a třetí kapitole) číslování poznámek, chybí také

část inventáře MNV Maříž (přestože číslování stran je průběžné – mezi s. 77 a 78). Přes tyto drobné nedostatky, zaviněné nejspíše spěchem při dokončování, se jedná o zajímavou a kvalitní (navíc i dosti rozsáhlou) práci, která plně splňuje nároky kladené na práce tohoto druhu, a proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou „výborně“.

Doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc.

V Českých Budějovicích dne 23. května 2007